

## REDACTIA

Ad. Deák Ferencz-utca nr. 20.

## ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:  
 pe un an . . . . . 20 cor.  
 pe 1/2 an . . . . . 10 .  
 pe 1/4 an . . . . . 5 .  
 pe 1 lună . . . . . 2 .  
 Tril de Duminecă pe un  
 4 coroane.

Pentru România și străinătate  
 pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

## ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

## INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima  
 dată 14 bani; a doua oară  
 12 bani; a treia oară 8 b.  
 de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și  
 insertiunile sunt a se plăti  
 înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nefrancate nu se primesc

# TRIBUNA POPORULUI

## Ce ar dori șoviniștii.

În București „Epoca” ear în Buda-  
 peșta „Magyar Szó” a căutat să pro-  
 ducă neînțelegeri între Români din  
 incidentul trist al trecerii la cele eterne  
 a octogenarului Dr. I. Rațiu. „Epoca”,  
 luând drept punct de plecare un pa-  
 sagiu din vorbirea funebră a dlui  
 canonic Dr. Aug. Bunea, îl scoate vi-  
 novat pentru moartea lui Dr. Rațiu pe  
 primul ministru al României și pe noi...  
 Pe dl D. Sturdza pentru-că ne-ar fi  
 îndemnat ear pe noi pentru-că l-am  
 ascultat și am amărit pe bătrânul  
 Rațiu...

Se înțelege, noi nu vom sta să  
 discutăm cu „Epoca”. Respectăm cu  
 mult mai sincer memoria D-ruui Rațiu,  
 decât ca în giurul înmormântării sale  
 chiar, să începem o dispută. Nici nu  
 vom căuta să cântărim dacă din par-  
 tea dlui Bunea a fost cu tact să ro-  
 stească vorbe asupra căror într'adevăr  
 încapă comentari și au caracter ceva  
 mai militant decât s'ar cuveni poate  
 când de spiritul evangheliei trebuie să  
 ne conducem.

Trebuie să reținem însă ceea-ce  
 scrie „Magyar Szó”.

Intr'un articol intitulat „Activitate  
 ori pasivitate”, organul baronului  
 Bánffy după-ce reproduce cu multă  
 satisfacție zizania din „Epoca”, scrie  
 că după înmormântarea lui Rațiu frun-  
 tași români, membrii ai comitetului  
 național, au ținut o ședință. Au par-  
 ticipat Rubin Pațifa, din Alba-Iulia,  
 Mohan, redactorul „Tribunei”, publi-  
 cistul Victor și Silvestru Moldovan,  
 Coroianu, Dr. Daianu, mitropolitul  
 Victor Mihăi de la Blaj, publicistul  
 Murășanu de la Brașov, canonicul I.  
 Moldovanu și Dr. Bunea, cari după-ce  
 au proclamat președinte pe veneratul  
 septegenar George Pop de Băsești, au  
 discutat și chestia pasivității și acti-  
 vității.

Și luând de bani buni și ce serie  
 „Keleti Értésítő”, numitul ziar pre-  
 vede deja o mare încăierare între Ro-  
 mâni pe chestia activității. Noi și cei  
 dela Orăștie suntem adică pentru ac-  
 tivitate, Sibiienii și Lugojenii pentru  
 pasivitate...

„Luptă violentă se va desfășura  
 aici, după-cum prevedem în favorul  
 Ungurimei”, — așa își încheie „Ma-  
 gyar Szó” articolul.

Deoarece combinațiunile acestea  
 și fac drum prin cele mai multe ziare  
 maghiare și am văzut că „Drapelul”  
 a proclamat și el president pe de toți  
 iubitul badea George Pop de Băsești,  
 trebuie să ne oprim asupra acestor  
 lucruri și să spunem ceea-ce știm și  
 gândim, ca nici pe un moment să nu  
 lăsăm în nedumerire pe amicii și ci-  
 titorii noștri.

Știm, întâiu de toate, că asupra  
 alegerii de president nu s'a discutat  
 la Sibiu, și la nici un caz mitropoli-  
 tul dela Blaj nu a stat să pună po-  
 litica la cale în societatea lui Mohan  
 de pildă, care deși a fost redactor  
 responsabil al „Tribunei”, în realitate  
 nu face politică, fiind el un — culegător  
 de literă.

Partea asta a raportului susamin-  
 titului ziar este deci o simplă, —

combinație și încă nu tocmai fericită  
 în ceea-ce privește felul cum i-a adunat  
 pe „fruntași”.

Cât privește celelalte combinațiuni  
 și mai ales activitatea ce s'ar proclama  
 în viitor, earăși nu s'a putut decide  
 la Sibiu, căci aceasta vor hotări-o,  
 la vremea potrivită, alegătorii români.

Și ori-cât li-ar plăcea șoviniștilor  
 maghiari ca Români să se certe  
 asupra chestiei, bucuria asta sperăm  
 să nu li-o facem. A dat însuși Dr.  
 Rațiu soluția. Astă-vară, într'o con-  
 vorbire ce am avut, fericitul în Domnul  
 zisese:

„Soluția e simplă: Voi, cei din Un-  
 garia, cari nu sunteți loviți de marea  
 nedreptate a censului, vă pregătiți de  
 luptă electorală pentru a intra în Dietă.  
 Și cine a pătruns în Dietă, va cere,  
 alături cu Ardelenii înafară de Dietă,  
 ștergerea censului, să putem intra  
 și noi, în proporția numărului ce ni-se  
 cuvine”.

Ideia aceasta a fost de altfel  
 dezvoltată și în coloanele „Tribunei”,  
 într'o serie de articole scrise de re-  
 dactorul ei de p'atunci Păcășianu.

Altminteri, ori-cari ar fi ideile  
 celor rămași la „Tribuna”, de un lu-  
 cru se vor fi pătruns și ei: Nu mai  
 merge cu terorizarea nici se mai  
 prinde — cum nu s'a prins de altfel  
 nici pe vremea lui Daianu — să-  
 declarăm trădător ori decapitat pe cel-  
 ce nu-și împărtășește ideile. Ci vom sta  
 de vorbă frumos, cum se cuvine fra-  
 ților și bărbatilor serioși, pătrunși de  
 dorul binelui obștesc. Ear' dacă în  
 chestii mari, de ordin practic, căci în  
 princip una suntem, am vrea să știm  
 care umblă pe calea bună ori pe cea  
 greșită, vom consulta poporul și mai  
 ales vom ține seamă de înclinările sale,  
 ca astfel să nu-l lăsăm afară din  
 cercul nostru de influență și de prădă  
 și batjocură ori material de exploa-  
 tare străinilor.

Așa purcezend, nu vedem de ce  
 ar trebui să ne mai încăierăm. Cre-  
 dem că de orgiile din trecut li-se va  
 fi urit chiar și celor cari atunci le  
 tolerau. Epoca lui Daianu, care pe  
 dl Sturdza îl înmormântase politicește  
 și de două-ori, s'a încheiat de mult.  
 Azi, sper, recunoaște și el, că toată  
 cea campanie de a decapita pe șefii  
 liberali din România și la noi pe  
 Dr. Lucaciu, Mangra și atâția alții, a  
 fost inspirația unui moment nefericit  
 ori o combinație politică și mai ne-  
 fericită.

Din câte s'au petrecut de atunci  
 încoace a putut să învețe și Daianu  
 și cei cari erau de o părere cu el.

Eată, Sturdza „trădătorul” mân-  
 tul economiceste regatul României,  
 inaugurând o politică financiară să-  
 nătoasă, că a laudat-o și Regele Ca-  
 rol mai alaltăieri, când a primit de-  
 legația Camerii care-l aducea răs-  
 punsul la Mesagiu... Și acelaș „tră-  
 dător” prim-ministru pe cine are azi  
 ca ministru de finanță? Nu pe Co-  
 stinescu, care pe acea vreme dăse  
 atenție „desvelirilor” „Tribunei”?

Să ne tragem deci și noi seamă  
 și să învățăm. Dar' mai ales să ur-  
 mărăm cu atenție presa maghiară și

nu cumva să ne lăsăm împinși în di-  
 recția pe care dacă am apuca, cum  
 dinainte se bucură șoviniștii, într'ade-  
 văr numai cauzei lor am servi.

Russu Șirianu.

„Tranșacția în criză „N. W. Tybb”  
 serie, că guvernul maghiar a trimis o notă  
 guvernului austriac, care în Viena este con-  
 siderată de un fel de ultimă. Cuprinsul notei  
 e, ca până în Crăciun afacerea tranșacției  
 trebuie necondiționat ori rezolvită ori constatată  
 imposibilitatea rezolvirii. În ședința de Joi  
 a Reichsratului Körber a și fost interpelat  
 în chestia pactului. În răspunsul său Körber  
 a zis că guvernele în punctele esențiale ale  
 tranșacției și a tarifului autonom sunt înfe-  
 lese. Divergența nu există decât în vre-o câte-va  
 chestii de tot secundare.

Față de aceste declarațiuni, în cercu-  
 rile politice din Budapeșta să acreditează tot  
 mai mult convingerea, că dacă tranșacția nu  
 va putea în timpul cel mai scurt deveni fapt,  
 ambele state ale Monarhiei vor trata și în-  
 cheia convenții comerciale cu străinătatea, se  
 parat. Cercurilor mai înalte politice din Viena  
 li e teamă însă de planul acesta care, ori  
 cum ar s'gdui poziția de mare putere a Mo-  
 narhiei.

Abzicerea convenției comer-  
 ciale cu Italia. „Neue Freue Presse” este  
 informat, că guvernul maghiar a comunicat  
 definitiv guvernului austriac intenția sa de  
 a abzice Italiei convenția comercială.

Fiind-că ori Austria ori Ungaria dacă  
 dorește abzicerea, aceasta trebuie să urmeze,  
 după primirea notei guvernului maghiar,  
 ministrul de externe Goluchow-ky în zilele  
 proxime va abzice Italiei convenția comercială.

La încheierea noiei convenții însă așa  
 se crede, că guvernul maghiar și aci va  
 întâmpina mari greutăți, în urma declarații-  
 lor energice și categorice ale lui Prinetti  
 rostite zilele trecute.

## Un iubileu pedagogic.

În zilele trecute s'a serbat la Szeged,  
 reședința unicului articlu de industrie un-  
 gurească, a papricei, un iubileu pedagogic.  
 Profesorii din prodirectoratul Szegedului s'au  
 adunat să salute din „inimă” pe Dr. Platz  
 Bonifác cu prilejul împlinirii a treizeci de  
 ani pe cariera pedagogică.

Prodirectorul Platz are renumele unui  
 bărbat riguros în ale forme. Nainte de  
 a sosi la institutul, pe care are de gând  
 al cerceta, sosește înalta comandă în care  
 se prescriu condițiunile de primire, cât să  
 fie căldura de mare, ce să facă elevii prin  
 ambii, ce să întrebă profesorii etc. Are  
 renumele bărbatului urgisit, care și dînsul  
 urgisește pe țefii ce se nu să închină celor  
 bine-văzuți de dînsul, care figurează adese  
 în „Nemzeti Iskola” stigmatizat ca un pe-  
 dagog fără ori-ce calitate de educător.

Lucru natural dară, că acum să-l gra-  
 tuleze cei de sub jurisdicțiunea lui.

Temându-se de el, s'au dus deputa-  
 țile la Szeged, și ne având ce zice despre  
 dînsul ca pedagog, recurg la metoda po-  
 pulară în zilele de azi, cu care eu sau fără  
 fond s'acoper cei păcătoși. În vezi cântatul  
 și în țara noastră a rare ori urmatul pa-  
 triotism a fost și cu acest prilej, cu care  
 s'a mântuit praznicul. Și ce misiune pa-  
 triotică împlinește după glăsuirea oamenilor  
 prodirectorul Platz? Maghiarizarea.

În un bărbat al școalei nici unul n'a  
 aflat alt merit decât maghiarizarea — însuși  
 iubilantul a accentuat că puilul său cel mai

drag este maghiarizarea, ceea-ce este în  
 cercul său o deosebită virtute, căci pe te-  
 ritorul prodirectoratului său se află serbi  
 mulți (două părți din trei).

Dacă le place, bine, și frumos. Dar  
 să întrebăm pe „devotații” dascăli, ca oare  
 au d-nia lor idee despre menirea școale-  
 lor medii?

În școalele medii se propun între altele  
 latină, germană, matematică, fizică, geome-  
 trie, cu scopul, după-cum se zice, de  
 a pregăti tinerimea pentru studiile mai  
 nalte academice. Oare maghiarizarea ca  
 studiu academic ce loc cuprinde între știin-  
 țele cunoscute până acum și la ce rang  
 academic își dă drept? În țări străine n'am  
 auzit să existe catedre academice de ger-  
 manizare, de franșizare etc. Ce minune este  
 dară meritul maghiarizării în școala medie?

În latină, greca și alte științe cum  
 își găsește locul această panacee a orșelor  
 fără țeară, limbă și credință.

Eu cre-le-am că greca, latina sunt isvoa-  
 rele prime ale renașterii sufletăști, și eată  
 am să cred, că sunt un mijloc de maghia-  
 rizare. Frumos dar cum veți afla domine  
 Platz virtuțile lui Rózsa Sándor, misterile  
 csárdelor, farmecul csárdășului în Horatiu,  
 Homer etc? De o săptămână meditez asupra  
 lucrului și încă n'am aflat deslegarea. Dacă  
 plec însă, după cele zise de oratorii de ori-ce  
 categorie, trebuie să constatez, că școalele  
 medii ale statului nu știința, nu scopurile  
 nalte expuse mai sus le urmăresc, ci lă-  
 sând la o parte ori-ce interes de cultură,  
 să fac toți dascălii numai niște meșteri  
 de maghiarizare. Trist pentru știință, și val  
 de școală!  
 Idomeneus.

## Din Dietă.

— Ședința din 19 Decembrie. —

Înainte de deschiderea ședinței  
 un tiner deputat agita febril în fa-  
 vorul celor 400 de studenți universi-  
 tari, cărora nu li-s'a iertat didactul și  
 prin urmare sunt espuși de a nu-și  
 pute continua studiile. A și anunțat  
 o interpelare. Bătrânul Podmaniczky  
 da din cap, și observă:

— Dar lipsă e ca toți să învețe?  
 Câți-va deputați tineri din jurul  
 său, primiseră satisfacții înleleapta  
 enunțațiune.

Ordinea de zi a ședinței de astăzi  
 a fost de altfel foarte variată.

Deputatul Papp Zoltán depune  
 un proiect pentru reformarea proce-  
 durei în materia chestiunilor de im-  
 unitate.

Iusth Gyula intrerupe:  
 — Păzește-ți reputația.  
 Szóll încă s'a pronunțat încontra  
 pactului, la ce Papp Zoltán provo-  
 cându-se la dispoziția Dietei, și-a re-  
 tras proiectul.

A urmat adresa comitatului Szi-  
 lággy în favorul protejării industriei  
 din țeară, ceea-ce a dat ansă la dis-  
 cutii, mai ales din partea poporalilor.

Ministrul de comerț Láng Lajos  
 a asigurat pe oratori, Molnár János  
 și Major Ferencz, că statul va face  
 totul pentru protecția industriei și va  
 veni cât mai curând cu o reformă a  
 legii industriale.

Comitatul Pojon cere revisuirea  
 legii electorale.

Holló Lajos și Ernst Lajos spri-  
 ginesc adresa.

**Visontai** Soma cere lărgirea dreptului public, aceasta este supremul liberalism. Primește vederile lui Holló.

**Szell Kálmán** în răspunsul său declară, că și dînsul în principiu este prieten al lărgirii dreptului electoral. Dar în timpul de față nu aprobă reforma. Nu, mai ales din pricina naționalităților. Chestiunea aceasta este cu mult mai mare și mai importantă decît se poate fi tratată numai așa sumar și incidental.

Majoritatea au aplaudat elucubrațiunile lui Szell.

Măne se va ține ultima ședință și apoi vor începe vacanțele Crăciunului.

**Din străinătate.**

**Proclamația președintelui Venezuelei.** Președintele Castro a dat poporului venezuelean următoarea proclamație:

„Străinii au profanat pămîntul sacru al Venezuelei, cu piciorul lor insolent. Este un fapt de însemnat în istoria popoarelor civilizate, fără precedent și cu neputință de justificat. Este un act barbar, o atingere la principiile cele mai elementare ale națiunilor. Este un act ignobil, fiindcă e rezultatul unei amestecături imorale și lașe de putere și de perfidie acelea ce s'a comis în portul Guayra, acum câte-va ore, când escadrelor engleze și germane au pus mîna pe trei vase de război, fără apărare, cari se găseau în docuri, în repație.

„Pentru venezuelani lupta este egală, căci aceste atentate au fost comise de două din cele mai puternice state, asupra țerei noastre ce abia și-a venit în fire din lungi și penibile lupte.

„Și de ce s'au purtat cu noi așa de lași?

„Venezuela nu poate de sigur să suferă un atac așa de insolent, căci aceste două națiuni n'au lucrat după regulile observate în așezări impregiurări. Dreptatea este de partea noastră. Dumnezeuul națiunilor, care a inspirat pe Bolivar și pe eroii, cari au luptat cu dînsul în marea operă, care a avut ca rezultat de a ne da cu prețul de mari sacrificii, libertatea și independența — va fi cu noi în momentul decisiv. Ne va călăuzi și ne va ajuta să ne păstrăm independența“.

**Scrisoarea Luciei.**

— Monolog. —

\*\*\* (Traducere) \*\*\*

Lolly intră în mîna cu o carte, o corfă mică de lucru de mîna, un buchet, cu o epistolă, hîrtie sugativă, și tot felul de alte lucruri mîrunte. Să așeze lângă o măsuță și își aranjează lucrurile...

Așa. Mama e la vizite în provincie, mătușa are migraînă, fratele-meu e prin pădure, numai Dumnezeu știe pe unde, tata e în Paris și sora mea la lecții de desen — har Domnului, căci de ar avea lecții de pian — brr — dar nu — nu, noroc că are de desen. Ea și profesorul cel bătrîn de desen. Să nîsuesc să-l desenez cu cretă albă barba unui bătrîn urît — spun că acela ar fi Epaminondas... Și aceea o numesc „desen după model de gyp“. Ei, dar ce-mi pasă, dacă lor așa le place — eu rămîn pe lângă peisage.

(Aranjează obiectele, pune buchetul într'un păhar gol și-l așează înaintea ei).

Ei așa, acum mi-am așezat cel puțin florile în apă. Ce drăguț e acest mic buchet, ține locul unui bun companion. Și-ți reamintesc tot felul de lucruri interesante... Iasmin... Imi rup în fle care dimineată o creangă de iasmin, acolo de pe tufa de lângă chioc... Aceasta e pasiunea mea deosebită.

Iubesc iasminul — are și plăcut miros, e și frumos — ș'apoi în vara trecută. (Se

**Din Germania.** Profesorul Mommsen, care nu lipsește nici-odată să-și dea părerea asupra marilor chestiuni politice la ordinea zilei, publică în ziarul liberal „Nation“ un articol intitulat: „Ceea-ce poate încă să ne scape“, inspirat de ultimele evenimente parlamentare. Articolul e scris în felul bine cunoscut al celebrului istoric, într'un ton nervos și imperios.

Articolul este un apel la unirea „tuturor partidelor cari nu sunt interesate în conjurațiunea pentru răsturnarea constituțiunii imperiului“.

Acest apel a produs o mare senzațiune, și presa tuturor partidelor îl comentează în toate chipurile. Rămîne de știut ce primire vor face socialiștii acestei propuneri de coalisare precum și cari vor fi urmările indirecte asupra regimului Universităților, una din instituțiunile capitale ale Germaniei.

Acum cât-va timp, unul din profesorii cei mai distinși dela Universitatea din Berlin, dl Hans Delbrück a fost obiectul unei urmăriți discipline pentru un articol de revistă unde critica niște măsuri administrative.

Articolul profesorului Mommsen are o importanță mai mare, de oare-ce propune o înțelegere cu un partid pe care împăratul l'a denunțat nu o dată, și acum l'a urmă, ca pe un vrăjmaș intern.

Adversarii „libertății academice“ nu vor lipsi de a se sprijini pe acest argument în campania lor împotriva independenței profesorilor universitari.

**Ședința festivă a societății**

— „Andrei Șaguna“

— La adresa dlui „Devale“.

„Nu te amesteca, unde nu-ți ferbe oala“.

În foia numărului 221 al „Tribunei“ a apărut o dare de seamă asupra ședinței festive a societății de lectură „Andrei Șaguna“, ținută de dl mai sus numit, — care însă îl face demn de toată compătimirea noastră!

Dînsul adevă, în aprecierea năivă a diferitelor puncte din program, să estinde cu deosebire asupra punctului prim, adică asupra „Imnului religios“, compus de dl Bena, cleric cursul III. Și cu un aparat cât să poate de bogat în necunoștințe pe terenul artei musicale, începe să critice sever atât piesa, cât și pe compositorul ei, — voinde poate să ni-să impună ca autoritate în această artă. Ear' în aprecierea acestui punct dînsul să folosește de niște noțiuni foarte străine de cunoștințele d-sale. Așa epe exemplu zice d-sa, că „imnului religios li lipsește melodia cu totul; adevărate acor-

duri plăcute auzim foarte rar; pentru aceea însă extremitate atât în jos, cât și în sus“... Dar' aș dori mai întîiu să-l întreb pe Domnia-sa, dacă înțelege noțiunile elementare „melodie“, „acord“ și „harmonie“? Căci, a întrebuița niște noțiuni, despre cari nu ai concepte clare și corecte, înseamnă a te face ridicol!... Și pe lângă această lipsă totală chiar și de cunoștințe elementare, dînsul totuși mai constată, că „compoziția dlui Bena nu ni-se prezintă în haină originală“ și o crede „de tot greșit concepută“. Eu, din partea, încă cred de tot greșit concepute ideile d-sale pe terenul artei musicale, — idei, cari și-le poate cineva înțuși numai la conservatorul, care numai d-sa l'a putut absorbi... Dar' oricum, cu puține cunoștințe te-ai ales d-le „Devale“ și slab testimoniu „și-ai câștigat!“

Mai departe zice d-sa: „sperez, că în viitor va da (dl Bena) probe mai mulțumitoare pe terenul artei musicale“. Eu cred însă că pentru dînsul nici-odată nu va pute ajunge să apercipieze conceptul unei astfel de piese!...

Că „să găsească extremități atât în jos, cât și în sus“, e foarte natural și așa și trebuie! Sau poate, voeste dînsul să stabilească norma aceea în compozițiune, că toate vecile să meargă deodată în jos, și earșăi toate deodată în sus, — o normă, care numai la academia musicală, la care a studiat dl „Devale“ poate să aibă o oarecare valoare!? Pe baza acestor norme, nu-ți vorbă, ar pute foarte ușor chiar și un artist de calibrul d-sale să aranjeze un cor și să compună o piesă musicală!

Zice mai departe dl „Devale“: „Cântările noastre religioase sînt cîntate tot pe tenor și dl Bena a desconsiderat împrejurarea aceasta“. Într'adevăr, că mare crimă a comis dl Bena, că nu a luat în considerare împrejurarea, că dl „Devale“ e tenorist și prin urmare n'a compus piesa astfel, ca să o poată executa și dînsul!

„Imnul nu seamănă a veni din cer“, mai zice d-sa... Eu nu știu, cum va fi pe la dumnezilor, dar' pe la noi imnurile obișnuiesc a să înălța spre cer.

Apoi, cumcă dl prof. Popovici a cedat corducerea elevului său (dl Bena), asta nu l' deloc adevărat, prin urmare a fost foarte rău informat în chestia aceasta! Din contră! Dl Popovici, fără intervenirea cuiva a încredințat conducerea corului dl Bena cunoscedu-l destul de capabil pentru așa ceva. Increderea aceasta a arătat-o dl Popovici și prin aceea, că de multe ori a încredințat dl Bena chiar și instruirea corului!...

„Publicul, ce-l drept, apreciază numai ce vede și aude, dar metoda acesta de judecare e greșit și nu la în considerare și impregiurarea, că până a s'ajunge un cor pe scenă, multă muncă trebuie dezvoltată“, mai zice dl „Devale“...

E lucru foarte natural, că numai ceea-ce vezi și auzi poți aprecia, precum și la d-sa numai după-ce am citit raportul d-sale i-am putut aprecia talentul de a critica! Ear cumcă a trebuit să se pregătească mult

corul până-ce s'a putut produce, încă e foarte adevărat, dar fle șgar, că la tot-cul nu a muncit atîta, căi muncește d-mă până li succede a făuri o posesioară!...

De altfel însă întreaga dare de seamă a dlui „Devale“ e cât se poate de năivă și ridicolă! Ea nu constă din altceva, decît din reproducerea vorbirii dlui președ. Dr. Șpan și a vorbirii Excelenței Sale mitropolitului, ear restul original cu privire la succesul diferitelor puncte din program n'are nici un sens așa, că involuntar te face să rîzi. Așa spre exemplu: cu privire la vorbirea dlui Șpan, cler. c. III observă simplă că a vorbit cu mult sentiment și a fost ascultat cu multă plăcere, o frasă, că se poate de banală După aceea, că „disertația dlui Șoneriu, cler. c. III. a fost bine și cu pricepere lucrată“, ear „rugămintea din urmă de G. Coșbuc a declamat-o bine dl Greencler. c. II. — niște aprecieri, cari și un copil le-ar fi putut face! Se vede, că dicționarul cu noțiuni estetice al dlui „Deval“ se mărginește numai la 2-3 cuvinte!

Sau, nu cumva purtarea aceasta cam suspectă față de Seminar și elevii acestuia stă în vre-o legătură cu ceva amintiri neplăcute de prin anii trecuți?... Dacă să lucrul așa, atunci înțelegem mai bine și justificăm critica d-sale!...

Dar cu toate acestea cel puțin în chestii musicale ar putea în bună voie să nu se amestece și cel puțin în acestea să binevoiască a răcunoaște inferioritatea d-sale și să ne cam cruțe cu astfel de critici, cari numai talent nu dovedesc!...

Ear dacă nu i-a plăcut melodiile și acordurile cântărilor, l'am ruga cu toată bunăvoința, ca de altă dată să nu le mai asculte, ca nu cumva să-l vateme minunata d-sale acustică!...

Nicolae Constantin,  
cleric. cl. I.

**Duplică.**

Jenopolea, la 4/17 Dec. 1902.

Cetind „replica“ d-lui I. Costa din N-rul 224 al acestui prețuit ziar — la reflexiunile mele din N-rul 218, observ:

1 — că cu de astă-dată tonul d-sale e domol și lipsit de patimă. Dacă acest te predomina și în articolul d-sale „Epoca nemuritor“ — eu nici nu reflectam la nimica.

2 — Defectele de astăzi d. ex. cel din seminarul, să le delătoreze cel de astăzi. Lumea înainteașă pe zi ce merge. Atunci așa a fost bine; cel de astăzi să nu poștească ea noi și după-ce vom muri încă să ne sculăm din morți să le facem comeditășă. A fost lucru mare a zidi seminarul; a procura măști etc. nu e lucru greu. Bărem aceste nu le ceară dela noi.

3 — Citatele d-lui I. Costa din istorie — aplicate la mine și la d-sa, mărturisesc — nu le înțeleg. Dapoi că pășirea lui Șejușă a produs terorism și onoare. Eu voiesc pace în biserică. Zic că nu ată bine ca cel tiner

uită impregiur, dacă nu e cine-va în apropiere).

În vara trecută cineva... mi-a dat în fiecare dimineață o creangă de iasmin. Chiar în locul acesta... și a ținut trei săptămîni de-arîndul... Ah, ce timpuri frumoase erau acele... Lucien... (Ear se uită impregiur). Pentru mine, e numai Lucien, năntea altora li sic, M Despars...

Băiat voinic, frumos... inginer... Acuma sunt la modă inginerii... E aplicat la mine... spun că e o poziție foarte frumoasă... nu știu ce înseamnă aceasta, credeam că acolo se fabrică făina... ș'apoi când s'a întemplat de a spus-o aceasta cu toată nevinovăția, toți au rîs, încă și Lucien... ear eu n'am cîntezat să întreb, pentru-ce rîd, căci mama se uită la mine cu așa niște ochi... Și mamei li place Lucien... nu vrea însă să se arate... căci ea are principii hotărîte de educație. Mirele... frate-meu susține, că aceea-i mare chic (lăi mușcă buzele). Pst... (Privește impregiur). Ei, nu-i nimic, nu-i aici nimeni, mama nu-mi permite să folosesc cuvîntul „chic“, ea zice, că pentru o fată tîndră cu bună educație nu-i — nu-i — cu un cuvînt, nu-i chic, dacă exprimă cuvîntul „chic“, de aceea nici nu-l exprim înaintea ei, nici-odată. (Se așează și caută prin corfa de lucru de mîna).

Ei poștim, mi am uitat bumbacul în odeaș în care-l culcămă mătușa și dînsa are migraînă... E imposibil să intru acum la ea... așa dar e imposibil și aceea să luerez. Dar, nu l' nimic, voi ceti; aici am un roman din două volume foarte frumo... Dar eată — acesta-i al doilea volum... deși credeam cu siguranță că am adus pri-

mul. Să încep al doilea? Câte odată acesta e mai interesant!...

Nu, nu, Lucy spunea că e foarte frumos, ar fi păcat să-mi stric plăcerea... (Se așează impacientă, caută.) Aici era scrisoarea Lucyșă, unde am și pus-o? N'am avut încă timp să o cetesc... (o caută și împraștie toate obiectele de pe masă.) Ui-tă veș, buchetul meu e în păharul în care nu-l nici picătură de apă. (la cana cu apă, umple păharul.)

Spun că aș fi flusturată, măcar că nu-i așa! N'am observat nici odată... De-ar fi adevărat — Lucien — d-nul Dupars — mi ar fi spus-o. El mi spunea totdeauna adevărul în față... De ex. mi-a spus că ochii nu-mi sunt mari, dar foarte frumoși... însă, cu atît mai mare mi-e gura, deși el nici aceea n'o află urîtă — nu știu... Și mi-a spus de tot sincer, că sunt și bună, și cuminte...

De aș fi flusturată, sunt sigură mi-ar fi spus-o și aceea. Un lucru e numai, despre care nu mi-a spus, care însă totuși e adevărat, ah, da, sunt sigură... de tot sigură... El nu mi-a spus că mă iubește asta e însă ceva de tot sigur. Ua inginer doar nu și-ar petrece timpul cu aceea, să rupă în fle-care dimineată câte-o creangă de iasmin pentru o fată, dacă nu o iubește...

De altfel inginerii sunt oameni isteți de omenie... cari nu nebusesc o fată tîndră. Tu dulce creangă de iasmin, tu nici nu presuput de ce mare însemnătate ești... (Tace)

Cât de fericită e Lucy, verișoara mea: (oftează.)

Ea e deja măritată, bărbatul ei e asemenea inginer. Chiar bărbatul ei l'a recomandat pe d-nul Despars mamei și tatel...

Se vede pe Lucy o adoară bărbatul ei... Mi-ar plăcea să știu, oare și el cu crengi de iasmin a câștigat-o înainte de al cere mîna... Pentru că nu-l vorbă... la o fată să se poată mărita, trebuie să o ceară... Deși în ceia ce mă atinge pe mine, nu cred că e indispensabil... Parcă n'ar fi destul, dacă Lucien luându-mi brațul, ne am duce năntea mamei și-a tatel și-ar declara înaintea lor:

„O iubesc și vreau să-i-au de nevastă!“ Ar fi un mijloc atît de simplu! Și știu că tata n'ar avea nimic în contra... Aceasta se cam poate observa... dacă tata nu l-ar vedea bucos n'ar fi fost cu el atît de afabil în vara trecută. La tot chemat cu sine să joace biliard și — nici aceea nu mi-a fost pe plac — că eu nu-mi petreceam dar așa e ceremonia sîrbătorească a preșitalul. Brr, imi aduc aminte, când au cerut-o pe Lucy — nici aceea n'o s-o uit nici odată...

A venit o damă, cu un buchet mare de pene în pălărie, da, da cu un buchet de pene, aproape ca un cal de dric. Când am văzut-o venind, am zis cătră Lucy: „la iute numai, te rog, ar crede cineva că e un cal de dric.“

Lucy totă a roșit și s'a răstit cătră mine: „Nu tac, tu flusturat-o, aceasta e o damă foarte venerabilă...“ Dama care a crescut pe dl Lebert... Cu trei luni mai târziu, Lucy era deja d-na Lebert... Dar unde-o fi scrisoarea aceea, doar nu voi fi pierdut-o. (lăi caută buzunarele). Ear-o. (O desface și citește.) Dragă mititică. (Cu un murmur încet trece peste primele șire).

Ș'apoi am să-ți comunic o noutate de mare însemnătate. Așază-te și o citește cu





4775—1902. tkvi sz.

**Arverési hirdetmény-kivonat.**

A m.-radnai kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Berzova község végrehajtónak Baltyán Petru berzovai lakos végrehajtást szenvedett elleni 37 kor. 40 fill. és járulékalatti végrehajtási ügyében a m.-radnai kir. jbiróság területén levő a berzovai 562 tkvben A. I. 1. (337—338 b) hrzisz. házra 2080 kor. s a berzovai 563 tkvben A. I. 1—8 rsz. (446—447) 840/b, 1332/b és 1542/b hrzi sz. ingatlanokra az árverést 1849 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi január hó 11-ik napján órákor Berzova községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron is eladtni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 208 kor. és 184 kor. 90 fill. közzepénben, vagyaz 1881. évi LX. törvényezikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi szeptember hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánat pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

M.-Radna, 1902. évi szeptember hó 29-ik napján.

A m.-radnai kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

878 1—1

**Polgár,**

kir. tszéki bíró.



Aici se pot cumpăra in calitățile  
mai fine tot soiul de :

parfumuri,  
săpunuri,  
perți de dinți,  
prafuri de dinți,  
creme de dinți,  
ape de dinți,  
pudre,  
creme pentru față,  
ape pentru față,  
spirituri pentru păr,  
bureți.

**Dinți frumoși!**  
numai prin folosirea cremei  
de dinți

**Dentolin**

se pot căpăta.  
După o singură încercare  
nime nu mai folosește  
altă cremă.

Un tub 50 fileră.

In calitate ireproșabilă se pot căpăta  
tot felul de :

**Legături**

medico-chirurgice  
și  
cele de lipsă la nașteri  
Prețurile cele mai estine.

**Wojtek și Weisz**

mare prăvălie de droguerii și parfumuri in ARAD.

877 1—5

**Cruce sau stea dublă electro-magnetică**

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

**vindecă și inviorează sub garanție.**

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, țiuțuri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, udului în pat, influenza, insomnia, epilepsia, circula-



ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

in corpul omenesc binefacătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedé aceste atestate. Pacientul, care in decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât in Germania, cât și in Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e in genere cunoscut, apreciat și respândit.

Chiar și iestinatatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

624 —129

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e :

**Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K**  
colțul str. Kálmán.

A apărut:

**STROPI DE RÓUĂ**

DE

**ELENA DIN ARDEAL.**

Prețul 1 cor. plus 5 fil. porto.

Se află de vânzare la Administrația ziarului „Tribuna Poporului“.

Telefon 219.

Fondat 1850.

**Gebharth I. și fiul Arad.****Piața Andrassy 16.****Articole de luminat.**

Asortimentul cel mai mare in candelabre pentru electricitate și gaz  
Primim însărcinări pentru instalarea luminei.

Specialitate :

**Fituluri Ditmar.**

Pe lângă mai mare lumină, mai puțină consumație.

**Tacémuri de porțelan:**

Colecție deplină pentru service de masă, tee și cafea. Dela cele mai ieftine până la cele mai fine.

Asortiment bogat in cești de cafea, thee și mokka.

Dintre obiecte de lux asortiment mare de obiecte peramice.

**Articole de sticlărie:**

Asortiment de obiecte de sticlărie indigene și străine in prețuri ieftine. Dela cele mai simple până la cele mai moderne lucruri. Asortiment stabil de sticlărie colorată.

**Articole de argintării:**

Singurul deposit pentru obiecte de lux „Kaysler Zinn“ reprezentanța argintării din Kormöczbánya. Tacémuri din argint alpaca, și alte obiecte de alpaca.

876 1—10